

הם רעבים • הם סובגים מכות • הם חיים בזוהמה • כל יום בשארית חייהם הוא יום של סבל, יסורים ופחד

בתי-מחנות לזקנים

שניים עד שלושה בחדר, את בית-האבות הקימה שרה אבנון, אשה בלונדית שמנה, יוצאת רומניה, כאשר גילתה כי הקייטנים הצעירים חדלו לבוא אליה ולכן כדאי לקבל את הזקנים.

כשהבינה שרה כי הפנסיון שלה, במת-כונתו החדשה, הוא מיכרה-זוהב, היא איל-צה את בעלה נחמן, שהיה קצין-מימסטר בדרגת פקד ומפקד תחנת-המימסטר בקיריית-חיים, לפשוט את המדים ולהצטרף אליה בניהול בית-האבות.

אצלנו, לזקנים יש כל הטוב שב-עולם. אנחנו מספלים בהם יוצא מן הכלל, והם אף פעם לא רוצים לעזוב אותנו, מספרת שרה. אנחנו כמעט שלא מרווי-חים כאן כסף, כל מה שאנחנו עושים, זה בשביל הזקנים.

לעומת עדותה של שרת קיימות שלוש עדויות אחרות, סותרות לחלוטין. האחת היא של הזקנה הרעבה, שושנה תלמי, על דבריה של שושנה, טוענת שרה אבנון: היא זקנה ולא מבינה שום דבר, מה היא יודעת על אוכל? הזקנים שלי לא מבינים כלום, הם כבר זקנים וסגיליים. אולם עדות אחרת לא יכולה שרה אבנון לסתור, זוהי עדותו של רופא בית-האבות שלה, הדוקטור קרול ורדי. ד"ר ורדי הוא אחד מטובי הרופאים בטיבעון, רופא קופת-חולים הכללית המבקר, אחת לשבוע, תמורת סכום בן 120 לירות, בבית-האבות ורדי. לדיברי הדוקטור ורדי, מצב הניקיון בבית-האבות שבחוליו הוא מטפל, ממש נורא. המיבנה שבו נמצא בית-האבות מסוכן לזקנים, יש שם כמה קומות, והרבה מדרגות. לגבי הזקנים, פירושו של המדרגות האלה הוא שבירת רגליים ו-

גדול ומאיר-עיניים: "פנסיון". לפני כשש-שבע שנים, כאשר הארץ כולה השתוללה בהוצאת כספים וכבילויים החלה הנסיגה של טיבעון. המבלה הישר-אלי דרש הרבה יותר מסתם ריח אורנים, נוף מרהיב ותבשילים ביתיים. הוא רצה חוף-ים ובריכת-שחייה צמודה למלון. ל-קייטן הישראלי היה כסף לשלם עבור

משום שאיש אינו טורח לתת להם מזון, הם מתים משום שבעלי הפנסיון דואגים לרמות את הרופאים המבקרים שם. כדי לצאת ידי חובה, כמו שטוענת רופאת אחת הפנסיונים, הדוקטור עליוה ילון, הזקנים של טיבעון מתים משום שיש בעלי בתי-אבות בעיר היודעים, כי ככל שהטיסול בזקנים יהיה טוב יותר — הם

אני רעבה. כל הזמן אני רעבה. האוכל שנותנים כאן לא מתאים לי, אני אשה זקנה וחולה, ואם יש אוכל שלא מתאים לי, אני לא יכולה לאכול אותו, אני רעבה. דבר שושנה תלמי, בת 75. עד לפני שנתיים תושבת חיפה, וכיום, מחלימה בבית-האבות פנסיון ורד ברחוב השושנים 23 בקיריית-טיבעון.

שושנה תלמי היא בין המאושרות מקרב הדיירים בבתי-הזקנים של טיבעון. היא סובלת רק מרעב, אם כי "רעב במידה", כפי שהגדירה זאת בתיה אריאל (24), אחת העובדות של בית-האבות ורד: "היא אומנם אולי לא יכולה לאכול הכל, אבל מה שהיא אוכלת מספיק לה להמשיך לחיות". זקנים אחרים בטיבעון סובלים מדברים גרועים בהרבה אפילו מרעב. יש כאלה החיים בתנאי-מאסר ממש, אסור להם לעזוב את החדר או את קומת הבניין שבו הם מתגוררים. הפרכנים ש-ביניהם נקשרים למיטותיהם. אחרים סופ-אוטר וזאת עליהם, באימים מאימים ש-נים. אחרים מקבלים טיסול מאח מוסמך, או בלתי-מוסמך, וכל זריקה שהם מקבלים עלולה להביא עליהם את המוות.

ואומנם, בטיבעון הם מתים. הזקנים של טיבעון מתים כמו זבובים. הם מתים משום שהם זקנים ו, צריכים למות, כפי שאומר אחד ממנהלי הפנסיונים בעיר, רמי תדמור, הגאה לספר: "מאצלי יוצאים רק כשמתים". אבל הם מתים גם משום שאיש אינו טורח לטפל בהם. הם מתים גם משום שאיש אינו טורח לנקות את מיטתם או הדרם, לרחוץ אותם. הם מתים גם

מאת

"יוסי ינאי" ושלמה סתר

חדרים הדרורים ולא-מטולאים, עבור מיס-עדות-יוקרה ושירות מיקצועי. את כל אלה לא יכלה טיבעון להעניק לו, והוא בגד בה.

בעלי הפנסיונים עמדו בפני שוקת שבר-רה. הסכומים שהשקיעו בשיפוץ והרחבת בתיהם הפרטיים היו חייבים להתכנסות, איכשהו. כשהתברר להם כי טיבעון נעלמה סופית מעל מפת-התיירות בישראל, הם החלו מחפשים יעדים אחרים עבור המיב-נים שלהם.

תוך שנה אחת צצו בטיבעון כ-25 בתי-אבות, חלקם, אלה שבאו במקום הפנסיונים הגדולים, הסכו בתי-אבות גדולים, בהם עד 100 זקנים — ואילו אחרים, שבאו במקום הפנסיונים הקטנים, הפכו מושבי-זקנים שבהם מתגוררים, בתנאים-לא-תנאים רק 10 עד 20 זקנים.

פנסיון ורד הוא אחד מבתי-האבות הברי-נוניים של טיבעון, ולא הגרוע שבהם. מתגוררים בו כ-30 זקנים בחדרים קטנים,

ירוויחו פחות כסף, אלה יודעים גם כי ככל שימותו זקנים רבים יותר, כן יתפנה מקום לזקנים אחרים, לכסף גוסף.

מסחטת-הכסף

של טיבעון

יריית-טיבעון היתה, עד לפני שנים אחדות, אחת מפנינות הקייט, הנופש והמנוחה בישראל. יערות עצי-האורן שבקירייה, הגבעות שעליהן היא שוכנת, הנוף המרהיב והאוויר הצלול הברי-או לכך שהעיירה הקטנה הפכה להיט על-מפת הנופש והתיירות בארץ.

כשהבינו תושבי טיבעון כי מקום-מגור-ריהם הוא אבן-שואבת לכספי הקייטנים, הם נתקפו בולמוס של בנייה. כל תושב שני החל מוסיף חדרים על המיבנה הישן של ביתו, לעקור עצים, לבנות בחצר הבית מיבנה נוסף, ולתלות עליו שלט